ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н P. CRUZ VILLALÓN
представено на 6 юли 2010 година[1]

1. В настоящото дело се поставя въпрос за тълкуване на Рамково решение 2002/584/ПВР относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки[2] във връзка с изпълнението на задочно постановени в издаващата държава присъди. Cour Constitutionnelle [Конституционният съд] на Белгия по същество пита дали лице, което е осъдено задочно, трябва да бъде предадено от съдебните органи на изпълняваща държава, като искането се квалифицира било като заповед за арест с цел провеждане на наказателно преследване, било като заповед за арест с цел изпълнение на наказание. Квалифицирането му в един от двата смисъла има решаващо значение, тъй като според буквалния прочит на посоченото рамково решение единият вид заповед допуска изпълняващата държава да обвърже предаването на лицето с условие то евентуално да бъде върнато в нея за изтърпяване на наказание, ако това се налага, докато за другия вид заповед може да се счете, че не допуска такава възможност.

I — Правна уредба

А — *Правото на Съюза*

2. Съображенията на Рамково решение 2002/584/ПВР относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (наричано по-нататък „Рамково решение“) разкриват целта на този акт, както и значението, което се придава на гарантирането на защитата на основните права:

„(5) Целта за превръщане на Съюза в пространство на свобода, сигурност и правосъдие изисква премахване на екстрадицията между държавите членки и заместването ѝ със система за предаване между съдебните органи. Освен това въвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. Преобладаващите до момента традиционни отношения на сътрудничество между държавите членки трябва да бъдат заменени от система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

[…]

1 — Език на оригиналния текст: испански.

2 — Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 година (ОВ L 190, стр. 1; Специално издание на български език; глава 19, том 6, стр. 3).

(10) Механизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на [доверие] между държавите членки. Нейното прилагане може да бъде спряно единствено в случай на съществено и продължаващо нарушаване на един от принципите на държавите членки, посочени в член 6, параграф 1 от Договора за Европейския съюз, определени от Съвета съгласно член 7, параграф 1 от Договора с посочените в член 7, параграф 2 от него последици.

[…]

(12) Настоящото рамково решение спазва основните права и се съобразява с принципите, признати в член 6 от Договора за Европейски съюз и отразени в Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално глава VI от нея. Никоя разпоредба от настоящото рамково решение не може да се тълкува като забраняваща отказа да се предаде лице, за което е издадена заповед за арест, когато са налице почиващи на обективни елементи основания да се счита, че въпросната заповед е издадена с цел преследване или наказване на лице поради неговия пол, раса, религия, етническа принадлежност, националност, език, политически убеждения или сексуална ориентация, или че неговото положение [може да бъде засегнато поради] някое от тези основания. Настоящото рамково решение не е пречка държава членка да приложи своите конституционни норми, свързани със справедливия процес, свободата на сдружаване, свободата на печата и свободата на словото в други медии“.

3. Член 1 от Рамковото решение съдържа определение на европейската заповед за арест и още веднъж изтъква значението на защитата на основните права на лицата, срещу които е издадена такава заповед:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване [от] друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

3. Рамковото решение [не променя] задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ЕС]“.

4. Член 4 от Рамковото решение изброява случаите, в които съдът в изпълняващата държава може да откаже изпълнение. Сред тях трябва да се открои предвиденият в точка 6:

„Изпълняващият съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест:

[…]

6) когато европейската заповед за арест е издадена с оглед изпълнение на присъда за лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане и издирваното лице се намира или е гражданин или пребиваващ в изпълняващата държава членка, а същата поема изпълнението на присъдата или мярката, изискваща задържане съгласно националното си право;[…]“.

5. Член 5 от Рамковото решение предвижда гаранциите, които трябва да предостави издаващата държава и чиято липса може да обоснове отказ за предаване. Във връзка с настоящото дело следва да се отбележи гаранцията във връзка със задочните присъди, която гласи следното:

„Съгласно законодателството на изпълняващата държава членка изпълнението на европейската заповед за арест от изпълняващия съдебен орган може да бъде обвързано от следните условия:

1) когато европейската заповед за арест е издадена с оглед изпълнение на присъда или мярка, изискваща задържане, постановени задочно и когато засегнатото лице не е било известено за датата и мястото на заседанието, довело до постановяване на задочното решение, предаване може да се извърши, при условие че съдебният орган, издал европейската заповед за арест, предостави подходяща гаранция с оглед обезпечаване възможността лицето да иска повторно разглеждане на делото в страната, издала европейската заповед за арест и да присъства при постановяване на присъдата;

[…]

3) когато лицето, обект на европейска заповед за арест с оглед провеждане на наказателно производство, е гражданин или пребиваващ в изпълняващата държава членка, предаване може да се извърши, при условие че то, след като бъде изслушано, бъде върнато в изпълняващата държава членка, за да изтърпи [там наказанието лишаване от свобода или мярката, изискваща задържане, наложени спрямо него в издаващата държава членка]“.

Б — *Националното право*

6. Кралство Белгия транспонира Рамковото решение със Закон от 19 декември 2003 година за европейската заповед за арест, член 2, параграф 3 от който определя нейния предмет:

„Европейската заповед за арест е съдебен акт, издаден от компетентен съдебен орган на държава — членка на Европейския съюз, наричан издаващ съдебен орган, за задържане и предаване от компетентен съдебен орган на друга държава членка, наричан изпълняващ орган, на търсено лице за провеждане на наказателно преследване или изпълнение на наказание лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане“.

7. Член 4 от закона урежда случай, в който се отказва изпълнение, за да се защитят основни права, като предвижда следното:

„Изпълнението на европейската заповед за арест се отказва в следните случаи:

[…]

5° ако съществуват основателни причини да се счита, че изпълнението на европейската заповед за арест ще наруши основните права на засегнатото лице, закрепени в член 6 [ЕС]“.

8. Сред случаите, в които може да се откаже изпълнение, уредени в член 6 от закона, се предвижда по-специално:

„Изпълнението може да се откаже в следните случаи:

[…]

4° ако европейската заповед за арест е издадена с цел изпълнение на наказание или на мярка за неотклонение, когато искането лице е белгиец или пребивава в Белгия и компетентните белгийски органи се задължават да изпълнят наказанието или мярката за неотклонение при спазване на белгийското право;

[…]“.

9. Процедурата за предаване на изпълняващата държава е уредена в член 18, параграф 2 от Закона от 23 май 1990 г. за предаване на осъдени лица между държавите, за поемане и прехвърляне на надзора върху условно осъдени или условно освободени лица, както и за поемане и прехвърляне на изпълнението на наказание лишаване от свобода и на мерки, изискващи задържане, който гласи:

„Съдебното решение, постановено на основание член 6, точка 4 от Закона от

19 декември 2003 година за европейската заповед за арест, предполага поемане на изпълнението на посоченото в него наказание лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане. Наказанието лишаване от свобода или мярката, изискваща задържане, се изпълняват при спазване на разпоредбите на настоящия закон".

10. Член 18 от Закона от 23 май 1990 г. е включен в глава VI, озаглавена „[и]зпълнение в Белгия на постановени в чужбина наказание лишаване от свобода и мерки, изискващи задържане". Той трябва да се тълкува във връзка с член 25 от същия закон, който предвижда:

„Разпоредбите на глави V и VI не се прилагат при задочно осъждане, освен в случаите по член 18, параграф 2, когато задочно постановената присъда е влязла в сила".

11. Член 25 от Закона от 23 май 1990 г. не позволява член 6, точка 4 от Закона от 2003 г. да се прилага по отношение на процедура за изпълнение на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на наложено със задочна присъда наказание, когато осъденото лице все още разполага със способ за защита, от който не се е отказало.

12. По отношение на гаранциите, които трябва да предостави издаващата държава,

в посочения Закон от 2003 г. белгийският законодател предвижда следното:

„Когато европейската заповед за арест е издадена с цел изпълнение на задочно наложено наказание или на задочно взета мярка за неотклонение и засегнатото лице не е било призовано лично или известено по друг начин за датата и мястото на съдебното заседание, довело до постановяването на задочния съдебен акт, предаването може да се обвърже с условието издаващият съдебен орган да предостави достатъчно гаранции, че лицето, срещу което е издадена европейската заповед за арест, може да поиска ново разглеждане на делото в издаващата държава с негово участие.

Следва да се приеме, че съществуват достатъчно гаранции по смисъла на първата алинея, когато правото на издаващата държава предвижда способ за защита и урежда условията за упражняването му, от които следва, че лицето ще може ефективно да го упражни".

13. Член 8 от Закона от 2003 г. предвижда предаване под условие в случай на заповед за арест, издадена с цел провеждане на наказателно преследване:

„Когато Европейската заповед за арест е издадена с цел провеждане на наказателно преследване срещу белгиец или лице, което пребивава в Белгия, предаването може

да се обвърже с условието, че след разглеждане на делото лицето ще бъде върнато в Белгия за изпълнение на евентуално наложеното в издаващата държава членка наказание или на евентуално взетата в същата държава мярка за неотклонение“.

II — Фактите и производството пред белгийските съдилища

14. През юни 2000 г. румънският гражданин I.B. е осъден от букурещки съд на четири години лишаване от свобода за трафик на ядрени и радиоактивни материали. Изпълнението на наказанието, което през април 2001 г. е потвърдено при обжалване, е отложено и са наложени пробационни мерки. На 15 януари 2002 г. Върховният съд на Румъния потвърждава наложеното на I.B. наказание, но постановява то да се изпълни ефективно. Решението на върховния съд е постановено задочно, без I.B. да е бил уведомен лично за датата и мястото на съдебното заседание, довело до постановяване на решението.

15. Според I.B. при постановяване на последователните съдебни решения са допуснати съществени нарушения на процесуалните гаранции. I.B. твърди, че това го е принудило да избяга от страната си и да се установи в Белгия, където пребивава без прекъсване до настоящия момент, без да е изтърпял наложеното му наказание.

16. На 14 февруари 2006 г. I.B. получава от белгийските власти разрешение за пребиваване за повече от три месеца. Освен това е безспорно, че I.B. пребивава в Белгия от 2002 г. заедно със съпругата и трите си деца. Според акта за преюдициално запитване съпругата на I.B. е установено в Белгия самонаето лице.

17. На 11 декември 2007 г. I.B. е арестуван от белгийската полиция и задържан по искане на Интерпол от 10 февруари 2006 г. Искането е за задържане и предаване на I.B. на Румъния с цел изпълнение на посоченото по-горе решение, постановено от Върховния съд на тази страна. След изслушването му от съдия-следовател на 12 декември I.B. е освободен под гаранция до постановяване на окончателно решение по предаването му.

18. На 13 декември 2007 г. съдът в Букурещ издава срещу I.B. европейска заповед за арест с цел изпълнение на наложеното в Румъния наказание лишаване от свобода за срок от четири години.

19. На 19 декември 2007 г. I.B. подава в Службата за чужденците молба за предоставяне на убежище, която е уважена на 11 март 2008 г. На 7 юли същата година обаче Общият комисариат за бежанците и лицата без гражданство отхвърля молбата. Неговото решение е обжалвано от I.B.

пред Conseil d'Etat [Държавен съвет], който все още не се е произнесъл по жалбата.

20. На 29 февруари 2008 г. белгийската прокуратура иска от първоинстанционния съд на Nivelles да изпълни издадената от румънската юрисдикция заповед за арест. На 22 юли същата година съдът приема, че заповедта отговаря на всички законоустановени изисквания. Посочва обаче, че предаването се иска за изпълнение на задочна присъда, която все още не е окончателна. С оглед на тези обстоятелства съдът счита, че тъй като е осъден задочно, според румънското процесуално право I.B. има право на ново разглеждане на делото му от юрисдикцията, която го е разгледала като първа инстанция.

21. Първоинстанционният съд на Nivelles не е сигурен как следва да се квалифицира издадената от румънския съд заповед за арест. От една страна, тя би могла да се квалифицира като заповед, издадена с цел изпълнение на наказание, а именно наложеното през 2002 г. и потвърдено впоследствие от румънския Върховен съд. От друга страна, доколкото I.B. има право на ново разглеждане на делото, поради това че е бил осъден задочно, искането би могло да се квалифицира като заповед, издадена с цел провеждане на наказателно преследване. Изборът на една от двете квалификации има важно значение: ако заповедта е издадена с цел изпълнение на наказание, I.B. не би могъл да иска да изтърпи това наказание в Белгия, тъй като не става въпрос за изпълнение на окончателна присъда; за разлика от това, ако заповедта е издадена с цел провеждане на наказателно преследване, белгийските органи могат да обвържат предаването на I.B. с условието впоследствие той да бъде върнат в Белгия, която е страната по пребиваването му.

22. Съдът счита, че става въпрос за заповед, издадена с цел изпълнение на наказание, и поради това намира, че липсва правно основание да се откаже изпълнението или то да се обвърже с условие за последващо връщане.

23. Тези съмнения, основаващи се на систематично тълкуване на белгийския закон, карат първоинстанционния съд на Nivelles да отправи до Cour Constitutionnelle въпрос за противоконституционност, който е формулиран по следния начин:

„Противоречи ли на членове 10 и 11 от Конституцията член 8 от Закона от 19 декември 2003 година за европейската заповед за арест, тълкуван в смисъл, че се прилага само за европейската заповед за арест, издадена с цел провеждане на наказателно преследване, но не и за заповедта, издадена с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, поради това че не позволява предаването на издаващия съдебен орган на лице с белгийско поданство или пребиваващо в Белгия, срещу което е издадена европейска заповед за арест с цел изпълнение на наказание, наложено със задочна присъда, да се обвърже с условието, че след като се възползва от предоставения му способ за защита и делото му бъде разгледано отново, за което издаващият съдебен орган трябва да предостави

достатъчно гаранции по смисъла на член 7 от посочения закон, това лице ще бъде върнато в Белгия за изтърпяване на наложеното му в издаващата държава членка наказание или за изпълнение на взетата в тази държава мярка за неотклонение?“.

24. Cour Constitutionnelle счита, че въпросът се отнася до област, която по същество изисква тълкуване на Рамковото решение. След изслушване на страните посочената юрисдикция решава да отправи преюдициално запитване към Съда в рамките на инцидентното производство за установяване на конституционосъобразност.

III — Производството пред Съда

25. Преюдициалното запитване на Cour Constitutionnelle, регистрирано в секретариата на Съда на 31 юли 2009 г., поставя следните въпроси:

„1) Трябва ли европейската заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда, постановена задочно, без осъденото лице да е било уведомено за мястото или за датата на съдебното заседание, и срещу която то все още разполага със способ за защита, да се разглежда не като заповед за арест с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, по смисъла на член 4, точка 6 от Рамково решение на Съвета на Европейския съюз 2002/584/ПВР от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, а като заповед за арест с цел провеждане на наказателно производство по смисъла на член 5, точка 3 от същото Рамково решение?

2) При отрицателен отговор на първия въпрос, трябва ли член 4, точка 6 и член 5, точка 3 от същото рамково решение да се тълкуват в смисъл, че не позволяват държавите членки да обвържат предаването на съдебните органи на издаващата държава на пребиваващо на тяхна територия лице, срещу което при описаните в първия въпрос обстоятелства е издадена заповед за арест с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, с условието лицето да бъде върнато в изпълняващата държава членка за изпълнение на евентуално окончателно наложеното в издаващата държава членка наказание лишаване от свобода или на евентуално окончателно взетата в тази държава мярка, изискваща задържане?

3) При положителен отговор на втория въпрос, същите членове нарушават ли член 6, параграф 2 от Договора за Европейския съюз, и по-специално принципа на равно третиране и недопускане на дискриминация?

4) При отрицателен отговор на първия въпрос, трябва ли членове 3 и 4 от същото рамково решение да се тълкуват в смисъл, че не допускат съдебните органи на държава членка да откажат да изпълнят европейска заповед за арест, ако има сериозни причини да се смята, че нейното изпълнение би довело до нарушаване на основните права на засегнатото лице, закрепени в член 6, параграф 2 от Договора за Европейския съюз?".

26. Писмени становища представят I.B., правителствата на Белгия, Австрия, Германия, Полша, Швеция и Обединеното кралство, както и Комисията и Съветът.

27. На 11 май 2010 г. е проведено съдебно заседание, в което правителствата на Белгия и Швеция и Комисията излагат своите доводи.

IV — Предварителен анализ

28. Настоящото дело поставя въпрос, свързан с тълкуването на Рамковото решение. Cour Constitutionnelle изтъква, че посоченото рамково решение може да се тълкува по такъв начин, че задочно осъдено в държава членка лице може да се окаже лишено от възможността изпълняващата държава да обвърже предаването му с условието впоследствие то да бъде върнато за изтърпяване на наказанието на нейна територия.

29. Този резултат е плод на следното тълкуване.

30. Член 4, точка 6 от Рамковото решение овластява изпълняващия съдебен орган да откаже изпълнението на европейска заповед за арест, когато тя е издадена в издаващата държава „с оглед изпълнение на присъда за лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане" и осъденото лице е гражданин на изпълняващата държава или пребивава или живее в нея. В този случай, ако изпълняващата държава се задължи самата тя да изпълни наказанието или мярката за неотклонение, натоварениятс изпълнението на заповедта съд може да откаже да я изпълни. Става въпрос за „случай, при който изпълнението може да бъде отказано", съгласно използваната в Рамковото решение терминология.

31. От друга страна, член 5 предвижда редица гаранции, които трябва да се предоставят от издаващите съдилища, ако искат актовете им да се изпълняват съгласно процедурите по Рамковото решение. Сред тях се откроява предвидената в точка 1, която позволява предаването да се обвърже с условие, когато осъдителната присъда е постановена в отсъствие на обвиняемия и не са предоставени гаранции, че лицето, срещу което е издадена заповедта,

ще може да поиска нов процес [3]. Също така точка 3 добавя, че предаването може да се обвърже с условие и когато заповедта за арест е издадена с цел провеждане на наказателно преследване и засегнатото лице е гражданин на изпълняващата държава или пребивава в нея. В този случай условието е издаващата държава да се задължи да върне лицето на изпълняващата държава за изпълнение евентуално наложеното в издаващата държава членка наказание или на евентуално взетата в тази държава мярка за неотклонение.

32. Така Рамковото решение защитава, от една страна, лицата, които са граждани на изпълняващата държава или пребиват в нея, с цел да запази връзките им с определена територия. В крайна сметка става въпрос за нещо като изключение от заповедта за арест, основано на закрилата на определена емоционална обвързаност с най-близкото обкръжение на лицето, което освен това улеснява евентуалната му реинтеграция. От друга страна, се защитава и задочно осъденото в издаващата държава лице, като се позволява то да бъде върнато само ако му се гарантира ново разглеждане на делото.

33. Както обаче установява Cour constitutionnelle, съчетаването на тези две цели води до нелогичен резултат. Това се случва, когато се окаже необходимо да се защити лице, попадащо едновременно в двете хипотези. Таков именно е случаят с I.B. — румънски гражданин, който пребивава законно и е създал семейство в изпълняващата държава Белгия, но трябва да се върне в Румъния за изтърпяване на задочна присъда, чиито последици ще атакува, искайки ново разглеждане на делото, на каквото има право. При тези обстоятелства каква е издадената от румънските издаващи органи заповед? Дали става въпрос за заповед с цел изпълнение на наказание или за заповед с цел провеждане на наказателно преследване? Би могло да става въпрос за заповед от първия вид, но в този случай белгийските съдилища не биха имали право нито по силата на Рамковото решение, нито по силата на националното си законодателство да обвържат предаването на I.B. с условието той евентуално да бъде върнат в Белгия за изтърпяване на наказанието му.

34. Както първоинстанционният съд на Nivelles, така и Cour Constitutionnelle питат дали се стига до именно такава невъзможност белгийските съдилища да обвържат предаването на I.B. с условието впоследствие той да бъде върнат за изтърпяване на наказанието в държавата по пребиваването му.

3 — Следва да се отбележи, че тази разпоредба е отменена и заменена с новия член 4а, въведен с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 година за изменение на рамкови решения 2002/584/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР и 2008/947/ПВР, с което се укрепват процесуалните права на лицата и се насърчава прилагането на принципа за взаимно признаване на решения, постановени в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес (ОВ L 81, стр. 24).

V — По първия и втория преюдициален въпрос

35. С първия си въпрос Cour Constitutionnelle иска от Съда да постанови дали заповед, издадена с цел изпълнението на задочна присъда, която все още не е окончателна, тъй като може да се упражни правото да се иска ново разглеждане на делото, представлява заповед с цел изпълнение на наказание или заповед с цел провеждане на наказателно преследване. От друга страна, с втория въпрос се иска да се установи дали, в случай че издадената от румънските органи заповед е с цел изпълнение на наказание, Рамковото решение дава право на първоинстанционния съд на Nivelles да обвърже предаването на I.B. с условието той да бъде върнат в изпълняващата държава за изпълнение на окончателно наложеното в издаващата държава наказание лишаване от свобода или на окончателно наложената в тази държава мярка, изискваща задържане.

36. Макар двата въпроса да се отнасят до привидно различни проблеми, считам, че може да им се отговори общо. Както ще посоча по-нататък, централният въпрос в настоящото дело е как трябва да се тълкуват член 4, точка 6 и член 5, точка 3 от Рамковото решение, когато заповедта за арест служи за връщане на дадено лице в издаващата държава, където то ще бъде съдено отново. Правилното квалифициране на заповедта е второстепенен въпрос, доколкото, както ще покажа по-нататък, Рамковото решение може да се тълкува по такъв начин, че във всички случаи да осигури ползване на предоставените от посочените разпоредби гаранции, било като се откаже предаването на лицето, било като предаването се обвърже с условие, независимо от формата на заповедта за арест.

37. Като отправна точка следва да се изтъкне, че Рамковото решение има за цел да замести многостранната система на екстрадиция между държавите членки с основана на принципа на взаимно признаване система за предаване между съдебните органи на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване [4]. С оглед на това член 1, параграф 2 от Рамковото решение предвижда, че държавите членки трябва да изпълняват всяка европейска заповед за арест въз основа на принципа на взаимно признаване и в съответствие с разпоредбите на това рамково решение.

38. Изхождайки от тази предпоставка, Съдът е приел, че всяка национална правна уредба, която ограничава случаите, при които може да се откаже изпълнение, „само укрепва въведената с това Рамково решение система за предаване и така способства за установяването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие“ [5]. С други думи, колкото по-ограничена е свободата на преценка, предоставена от националните законодатели на техните съдилища във връзка с вземането на решение да не изпълнят заповед за арест, толкова по-силна става създадената от Рамковото решение система на сътрудничество. Както посочва Съдът, „като ограничава случаите,

4 — Решение от 3 май 2007 г. по дело Advocaten voor de Wereld (C-303/05, Сборник, стр. I-3633, точка 28).

5 — Решение от 6 октомври 2009 г. по дело Wolzenburg (C-123/08, Сборник, стр. I-9621, точка 58).

при които изпълняващият съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест, съответната правна уредба само улеснява предаването на издирваните лица в съответствие със закрепения в член 1, параграф 2 от Рамково решение 2002/584 принцип на взаимно признаване, който е основното правило, въведено с това решение“ [6].

39. Следователно прегледът на малкото съществуваща съдебна практика налага извода, че държавите членки трябва да тълкуват стриктно предвидените в член 4 от Рамковото решение случаи, в които може да се откаже изпълнение, както и посочените в член 5 от решението гаранции, които могат да изискват. Така трябва да се изключи всяко разширително тълкуване, което води до разширяване на приложното поле на условие за неизпълнение като предвиденото в посочения член 5, точка 3 във връзка със заповеди, издадени с цел провеждане на наказателно преследване, по отношение на заповедите, издадени с цел изпълнение на наказание или на мярка за неотклонение.

40. В подкрепа на този довод е самият текст на член 5, точка 1 от Рамковото решение, който позволява на изпълняващата юрисдикция да обвърже предаването на задочно осъдено лице с условието то да има право на ново разглеждане на делото. Тази разпоредба е съобразена с практиката на Европейския съд по правата на човека в тази област [7] и според нея по отношение на лице като I.B. е изпълнено изискването за предоставяне на гаранции, доколкото му е осигурена възможността да бъде съден отново при съблюдаване на всички гаранции.

41. Въпреки че това тълкуване се подкрепя от тясната му връзка с текста на Рамковото решение, не мога да го споделя. Напротив, считам, че когато се иска ново разглеждане на делото, не съществува изключение от правото на изтърпяване на наказанието в държавата по пребиваване.

42. На първо място е важно да се изтъкне, че в нито един момент в практиката си Съдът не е приемал, че случаите, в които може да не се изпълни заповед за арест, и условията, с които може да се обвърже изпълнението ѝ, предвидени съответно в членове 4 и 5 от Рамковото решение, трябва да се тълкуват стриктно. Дори напротив, в Решение по дело Wolzenburg Съдът много ясно отказва да наложи определено тълкуване на тези разпоредби, като по-специално признава, че „[д]ържавите

6 — Решение по дело Wolzenbrug, посочено по-горе, точка 59.

7 — Вж., по-специално Решение по дело Goddi с/у Италия от 9 април 1984 г., точка 27, Решение по дело Ekbatani с/у Швеция от 26 май 1988 г., точка 25, Решение по дело Pfeifer и Plankl с/у Австрия от 25 февруари 1992 г., точка 37, Решение по дело Van Geyseghem с/у Белгия от 21 януари 1999 г., точка 34 и Решение по дело Poitrimol с/у Франция от 23 ноември 2003 г., точка 31.

членки по необходимост имат *определена свобода на преценка* при прилагането на [разпоредба като член 4]“ [8]. Така съдът не само избягва да говори за стриктно тълкуване, но и не признава на държавите членки широка свобода на преценка. Напротив, тяхната свобода е „определена“, но в никакъв случай не е широка.

43. На второ място, в продължение на изложеното считам, че тълкуването на съдържанието и целите на Рамковото решение трябва да отчете всички преследвани от този акт цели. Макар да е вярно, че взаимното признаване е средство за укрепване на пространството на сигурност, свобода и правосъдие, в не по-малка степен е сигурно, че защитата на основните права и свободи е приоритет, обосноваващ съществуването и развитието на това пространство. Рамковото решение посочва това многократно в своите съображения 10, 12, 13 и 14, както и в член 1, параграф 3. Следователно, макар член 5, точка 1 да предвижда гаранция, призната от Европейския съд по правата на човека във връзка със задочните присъди, трябва да се подчертае също така, че член 4, точка 6 и член 5, точка 3 отразяват изискване, закрепено в Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и установено в практиката на Европейския съд по правата на човека [9]. Възможността осъденото лице да изтърпи наказанието си на мястото, с което е лично и емоционално свързано, е гаранция, изведена от член 8 от Конвенцията, която Рамковото решение е пожелало да възпроизведе. Става въпрос също така за изключения, които имат за цел и „да се позволи на изпълняващия съдебен орган да отдаде особено значение на възможността за увеличаване на шансовете за социална реинтеграция на издирваното лице след изтичане на срока на наложеното на последния наказание“ [10] —ценност, която в някои държави членки е самата цел на наказателното право [11].

44. Освен това след влизането в сила на Хартата на основните права, в член 7 от която е закрепено правото на личен и семеен живот, тълкуването на Рамковото решение в светлината на основните права

8 — Решение по дело Wolzenburg, посочено по-горе, точка 61 (курсивът е мой).

9 — Вж., наред с други, Решение по дело Mehemi с/у Франция от 26 септември 1997 г., точка 34, ECHR 1997-VI, Решение по дело Dalia с/у Франция от 19 февруари 1998 г., точка 52, ECHR 1998-I, Решение по дело Boultif срещу Швейцария от 2 юли 2001 г., точки 39, 41 и 46, ECHR 2001-IX, Решение по дело Sen с/у Нидерландия от 21 декември 2001 г., точка 40, Решение по дело Amrollahi с/у Дания от 11 юли 2002 г., точки 33—44 и Решение по дело Slivenko с/у Литва от 9 септември 2003 г., точка 94.

10 — Решение от 17 юли 2008 г. по дело Kozlowski (C-66/08, Сборник, стр. I-6041, точка 45) и Решение по дело Wolzenburg, посочено по-горе, точка 62.

11 — Вж. например член 27, параграф 3 от италианската конституция и член 25, параграф 2 от испанската конституция.

става още по-наложително [12]. Досегашната практика на Съда по този въпрос се позовава много конкретно на свободното движение на хора, но не засяга пряко отношението между това основно право и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси. Това логично е свързано с обстоятелството, че Решение по дело Kozlowski и Решение по дело Wolzenburg са постановени преди влизането в сила на Хартата. От 1 декември 2009 г. обаче член 4, точка 6 и член 5, точка 3 от Рамковото решение задължително трябва да се тълкуват в светлината на посочения член 7 от Хартата. При тези обстоятелства е изключено стриктното тълкуване, разгледано в точки 38—40 от настоящото заключение.

45. На трето място, волята на европейския законодател не може да се тълкува в смисъл, който води до резултат, несъвместим с преследваните от законодателя цели. Не предлагам Съдът да извърши прочит на Рамковото решение в съответствие с неговите цели, а по-скоро да избягва да го тълкува по начин, който *противоречи* на тези цели. Този извод предполага да се признае, че разгледаното по-горе стриктно тълкуване (което предлагам да се изключи) е несъвместимо не само с Рамковото решение, но и с основните права, на които този акт би трябвало да е отражение.

46. Гореизложените доводи също така убедително сочат, че обстоятелството, че в Рамковото решение очевидно е пропусната възможността при обстоятелства като разглежданите по настоящото дело изпълнението на заповед, издадена с цел изпълнение на наказание, да се обвърже с условие, не отразява изрично законодателно решение, плод на ясна и конкретна политическа воля. Напротив, считам, че става въпрос за мълчание, плод на несъвършена нормативна техника, което може и следва да бъде преодоляно чрез тълкуване, без да е необходимо да се предвижда нов случай, в който заповедта за арест да не се изпълнява.

47. Въпреки че току-що направеното тълкуване позволява да се отговори директно на въпроса на Cour Constitutionnelle, не може да се отрече, че съществува известна неяснота по отношение на квалификацията на заповедта за арест в обстоятелства като разглежданите по настоящото дело. В това отношение както Белгия, така и Полша твърдят, че изпълнението на задочна присъда, която може да бъде преразгледана в извънредно производство, е заповед, издадена с цел провеждане на наказателно преследване по смисъла на член 5, точка 3 от Рамковото решение. От друга страна, I.B., Швеция, Германия, Австрия и Комисията са единодушни, че

12 — Вж., наред с други, Решение от 11 юли 2002 г. по дело Carpenter (C-60/00, Recueil, стр. I-6279, точка 38), Решение от 25 юли 2002 г. по дело MRAX (C-459/99, Recueil, стр. I-6591, точка 53), Решение от 14 април 2005 г. по дело Комисия/Испания (C-157/03, Recueil, стр. I-2911, точка 26), Решение от 31 януари 2006 г. по дело Комисия/Испания (C-503/03, Recueil, стр. I-1097, точка 41), Решение от 27 април 2006 г. по дело Комисия/Германия (C-441/02, Recueil, стр. I-3449, точка 109) и Решение от 11 декември 2007 г. по дело Eind (C-291/05, Сборник, стр. I-10719, точка 44).

става въпрос за заповед, издадена с цел изпълнение на наказание по смисъла на член 4, точка 6 от Рамковото решение.

48. Най-напред ще посоча, че всички участници в производство имат в известен смисъл право, тъй като I.B. ще бъде предаден на Румъния за изпълнение на наказание, чието налагане със задочна присъда е основание за ново разглеждане на делото при предоставяне на всички гаранции, които първоначално не са били предоставени. Въпреки това не считам, че е наложително заповедта, издадена за ареста на I.B., да бъде квалифицирана по определен начин. По-скоро считам, че заповед като разглежданата по настоящото дело попада и в двете категории в зависимост от момента и от поведението на засегнатото лице.

49. Всъщност в издаващата държава заповедта за арест, която позволява да изпълни задочна присъда, винаги ще бъде издадена с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане. Транснационалният характер на заповедта за арест предполага, че тези случаи ще бъдат често срещани, и Рамковото решение отчита това, като включва гаранциите по член 5, точка 1 именно за да избегне лишаването от всякаква възможност за защита, до което водят задочните присъди. Очевидно е, че при издаване на заповедта за арест целта на издаващата държава е да изпълни наказание, и не би могло да бъде другояче, тъй като все още не е известно дали засегнатото лице ще се противопостави на предаването и дали ще поиска ново разглеждане на делото. Това зависи именно от лицето, което след като бъде уведомено за заповедта, може да прибегне до процедурата по членове 11 и 13 от Рамковото решение, както и да поиска от съда в изпълняващата държава, ако той вече не го е направил, да му предостави гаранциите, предвидени в членове 3—5 от посочения акт.

50. По изложените съображения считам, че заповед за арест, която позволява обвиняемият да бъде отново съден в издаващата държава, формално представлява заповед с цел изпълнение на наказание или на мярка за неотклонение, която на практика се превръща в заповед с цел провеждане на наказателно преследване в момента, в който засегнатото лице поиска да бъде съдено отново. Тази промяна не трябва да води до отпадане на нито една от гаранциите, предвидени в Рамковото решение за всяко лице, срещу което е издадена заповед за арест. Напротив, прилагането на член 5, точка 1, чиято цел е да разреши проблема със задочните присъди, променя облика на заповедта за арест, но не засяга правата, които правото на Съюза предоставя на засегнатото лице.

51. Ето защо предлагам на Съда да тълкува член 5, точка 3 от Рамковото решение в смисъл, че при обстоятелствата, предвидени в член 5, точка 1 от Рамковото решение, изпълняващата държава може да обвърже изпълнението на заповед, издадена за изпълнение на наказание или на мярка за неотклонение, с условието издаващата държава да гарантира, че засегнатото лице, което е гражданин на изпълняващата държава или пребивава в нея, ще ѝ бъде върнато за евентуално изпълнение на нейна територия на наложеното наказание или на взетата мярка за неотклонение.

VI — Третият и четвъртият преюдициален въпрос

52. Предвид изложените в предишната точка доводи третият и четвъртият въпрос стават безпредметни. Считам, че отговорът, който предлагам на първите два въпроса, е правилен не само от гледна точка на преследваните от Рамковото решение цели, но и ако то се тълкува в светлината на основните права. Поради това не считам за необходимо да анализирам останалите поставени от Cour Constitutionnelle въпроси.

VII — Заключение

53. В светлината на всички гореизложени съображения предлагам Съдът да отговори на поставените въпроси по следния начин:

„Член 5, точка 3 от Рамковото решение трябва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелствата, предвидени в член 5, точка 1 от Рамковото решение, изпълняващата държава може да обвърже изпълнението на заповед, издадена за изпълнение на наказание или на мярка за неотклонение, с условието издаващата държава да гарантира, че засегнатото лице, което е гражданин на изпълняващата държава или пребивава в нея, ще ѝ бъде върнато за евентуално изпълнение на нейна територия на наложеното наказание или на взетата мярка за неотклонение“.